

Pfv.IV.21.277/2015/4.szám

A Kúria az Enczi és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Enczi János ügyvéd) által képviselt felperesnek a Németh és Palatics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Palatics Edit ügyvéd) által képviselt alperes ellen szerzői jog megsértése és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 3.P.21.253/2010. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.880/2014/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 61. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a színházi rendező felperes 2009 márciusában szóbeli tárgyalást folytatott az alperes vezérigazgatójával, Lázár Ervin: Berzsián és Dideki című kisregénye nevezett szerző által készített színpadi átiratának (a továbbiakban: kaposvári szöveggönyv) megrendezéséről. A megbeszélések eredményeként az alperes színház, mint megbízó, továbbá a felperes cége, mint megbízott és a felperes, mint

személyesen közreműködő rendező 2009. június 9-én „Felhasználással vegyes megbízási szerződés” megnevezésű megállapodást kötöttek, amelyet az alperes részéről az igazgató írt alá. Az alperes a szerződésben megbízta a megbízott gazdasági társaságot a vele jogviszonyban álló felperes közreműködésével a létrehozandó előadás megrendezésével. A megbízó alperes egyrészről fix összegű megbízási díjat, másrészről előadásonként az általános forgalmi adóval csökkentett jegybevétel 1%-a + általános forgalmi adó összegű „jogdíjat” volt köteles a megbízottnak teljesíteni. A szerződés IV. „Felhasználói jogok” című fejezetében szabályozott jogdíjfizetési kötelezettségen felül rögzítésre került, hogy a szerzői jogok közül a vagyoni jogokat a felperessel jogviszonyban álló gazdasági társaság gyakorolja, míg a személyhez fűződő jogok a felperest illetik. A megbízott gazdasági társaság az előadás nyilvános színpadi bemutatásának jogát engedélyezte az alperes részére, amely alapján az alperes jogosult volt az előadást a bemutató napjától a műsoron tartás időtartama alatt tetszés szerinti alkalommal, színházi előadás keretében a székhelyén nyilvánosan előadni.

A szerződés megkötését követően a felperes megkezdte a rendezői munkát. Az alperes igazgatója három nappal a bemutató előtt, a 2009. október 13-án tartott esti próbát követően közölte a felperessel, hogy a darab így nem mutatható be és a bemutatóig hátralévő három próbán a rendezést átveszi. Az alperes igazgatója 2009. október 14-én reggel 9 órára egyeztetésre hívta össze az alkotókat, a megbeszélést követően 10 órától kezdődött a délelőtti próba, ahonnan a felperes dél körül eltávozott. A felperes még ugyanezen a napon levélben közölte az alperessel, hogy nem járul hozzá a rendezése megváltoztatásához és amennyiben az alperes nem áll el ettől a szándékától, úgy a szerződést azonnali hatállyal felmondja. A felmondásra 2009. október 16-án írásban sor került. A felmondó levélben a felperes közölte, hogy a felmondással a „felhasználási engedély” is hatálytalanná vált, így az alperes nem mutathatja be a felperes számára elfogadhatatlan módon megváltoztatott előadást. Az alperes nem ismerte el joghatályosnak a felmondást, tagadta, hogy a rendezésbe való beavatkozása a felperes által megalkotott előadást eltorzította, illetve az érintette a felperes rendezői koncepcióját. Az alperes álláspontja szerint az igazgató közbelépésére a közelgő bemutató megmentése és a színházat fenyegető kár elhárítása érdekében volt szükség. Az alperes 2009. október 16-án megtartotta a nyilvános főpróbát, majd másnap a darabot bemutatta és 2011 végéig havi egy alkalommal tűzte műsorra, mindvégig a felperest, mint rendezőt feltüntetve. Az alperes a szerződés szerinti jogdíjat minden hónapban megkísérelte a felperes számára megfizetni, aki a teljesítést nem fogadta el.

A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperes azzal, hogy a felperes által rendezett „Berzsián és Dideki” című zenés színpadi művet az engedélye nélkül átrendezte és bemutatta, megsértette a

szerzői jogát, ezért kérte az alperes eltiltását az átrendezett előadás további bemutatásától és annak túrására kötelezését, hogy az előadás 60 napon belül a felperes megrendezésében kerüljön a Nemzeti Színházban bemutatásra. A felperes kérte az alperest elégtétel adására, valamint 1.000.000 forint nem vagyoni kárának megtérítésére, továbbá 1.000.000 forint jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a színházi-rendezői tevékenység nem szerzői alkotó tevékenység. A felek között létrejött szerződés nem a szerzői mű felhasználására, hanem a Ptk. hatálya alá tartozó megbízásra vonatkozóan jött létre. A felperes az alperes utasításainak nem tett eleget, az igazgató által közölt javítási igényeket nem teljesítette. Ezért a darab 2009. október 13-ai állapotában nem volt alkalmas a nyilvános bemutatásra és nem felelt meg a felhasználás céljának, azaz egy gyermekeknek szóló meseelőadás követelményének. Ezt az alperes igazgatója az átrendezés folytán oly módon érte el, hogy az addig elkészült, több, mint három órás időtartamú változatból zenei, táncos és akrobata jeleneteket húzott ki, amelyek nem érintették a rendezői elképzelést, viszont az előadás ezáltal alkalmassá vált a kitűzött célra és megfeleltethetett a célközönségnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a felperes által rendezett „Berzsián és Dideki” című zenés színpadi előadást a felperes engedélye nélkül megváltoztatta és azt bemutatta, megsértette a felperes szerzői jogát, ezért az alperest az átrendezett mű bemutatásától eltiltotta. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet megállapításra vonatkozó rendelkező részét 15 nap alatt tegye közzé a Népszabadság című napilapban, továbbá 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot nem vagyoni kártérítés címén. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és az alperest a felperes részére perköltség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felek jogvitájának lényegét az képezte, hogyan minősül szerzői jogi szempontból a színházi rendező tevékenysége. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felek és a perben kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) megközelítése hibás, mert az Szjt. nem tevékenységet, hanem alkotást véd. A felperes a per során két művet nevezett meg, amelynek szerzőjeként magát határozta meg: egyrészt a „Berzsián és Dideki” című színházi előadásnak a dramaturggal közösen készített szövegvázáját, másrészt az általa rendezett „zenés színpadi előadást”, mint az előadott szöveg és nonverbális elemek - különösen az alkalmazott színészi játék, a díszlet, a jelmezek, a látványvilág, a fényjáték, a tánc- és cirkuszi koreográfia, valamint a zenei elemek - előre meghatározott egységben való megjelenítését. Az elsőfokú bíróság egyetértett a

szakvélemény azon megállapításával, hogy a felperes által az ún. kaposvári szöveggönyvön végzett módosítások nem alapozzák meg az eredeti mesejáték átdolgozását, ezért az szerzői jogi védelemben nem részesülhet. Nem osztotta ugyanakkor az elsőfokú bíróság az SZJSZT-nek a felperes által rendezett zenés színpadi előadás egyéni, eredeti jellegének hiányára vonatkozó álláspontját. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az ún. kaposvári szöveggönyv és az előadásról készült videofelvétel összehasonlítása téves jogi koncepción alapult, mert a zenés színpadi előadás szerzői jogi oltalma nem ítélt meg aszerint, hogy a szöveggönyvhöz képest abban milyen eltérések találhatók. A szöveggönyvnek a megrendezett színpadi előadása nem az ugyanazon művészeti ágon belüli műfajváltás, hanem „a művészeti ágak közötti ugrás: új alkotás születése”. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon szakértői állásponttal sem, hogy a színházi rendezőt az előadóművészekhez hasonlóan a szerzői joggal szomszédos jogi védelem illetné meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a rendező által létrehozott színpadi előadás a rendezés befejezésével önálló életre kelő, a rendező személyétől már független, saját sorssal bíró „tárgyiasult gondolat”, ekként a rendezőt a színpadi előadást illető védelem alapján szerzői jog illeti meg az Szjt. 1. § (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdése alapján. Ebből következően a felperest, mint a „Berzsián és Dideki” című zenés színpadi előadás rendezőjét a „mű első szerzőjeként” szerzői jogi védelem illeti meg. Az alperes igazgatójának az a nem vitatott eljárása, mellyel a darabból zenei, táncos és akrobata jeleneteket húzott ki, lerövidítve így az előadást, a rendező koncepciójának lényegét érintő beavatkozás volt. A rendezés felperes szakmai hírnevére sérelmes módon történő megváltoztatásával az alperes megsértette az Szjt. 13. §-a alapján a felperes személyhez fűződő szerzői jogát. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság az Szjt. 94. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította és az alperest a b) pont szerint a további jogsértéstől eltiltotta, valamint az Szjt. 94. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján marasztalta a felperes nem vagyoni kárának megtérítésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a teljes keresetet elutasította, valamint rendelkezett a kereseti illeték viseléséről és a felperest az alperes részére első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A jogerős ítélet indokolása szerint a jelen per tárgya - eltérően az elsőfokú bíróság álláspontjától - a felperes rendezői munkája, mert a szöveggönyv és az előadás kapcsán a felperes nem terjesztett elő keresetet, azok tekintetében egyedüli szerzőnek nem is lett volna tekinthető. A felperes a szöveggönyvet a dramaturggal együtt

készítette, és a színpadi előadást sem önmagában a rendezés hozza létre, ahhoz a dramaturg mellett az előadóművészek, a díszlet- és jelmeztervező, a zeneszerző, a szövegíró és mások tevékenysége, teljesítménye is szükséges. A színházi rendező alkotó tevékenységét, az általa létrehozott rendezői teljesítményt az Szjt. nem nevesíti, de semmiképpen nem azonosítható az Szjt. 1. § (2) bekezdés d) pontjában írt színművel, mert azt nem egyedül a rendezés hozza létre. Az Szjt. 1. § (2) bekezdésének a szerzői jogi védelemben részesülő műveket tartalmazó felsorolása nem taxatív, elvileg nem kizárt egy adott teljesítmény eredményeként a szerzői mű létrejöttét. Ennek megítélése szempontjából azonban a szerződés megszövegezésének nincs jelentősége, az Szjt. pedig az „első szerző” fogalmát nem ismeri, a jogszabály szerzőt vagy szerzőtársat említ. A másodfokú bíróság az SZJSZT véleményét aggálytalannak tartva, azt ítélezése alapjául elfogadta. Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság jogi indokok nélküli érvelése ugyanakkor nem fogadható el; a szabadon, bárki által szerkeszthető, nyilvános adatbázisra (Wikipédiára) való utalást pedig helytelennek és mellőzendőnek tartotta. A másodfokú bíróság a szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes rendezése megmaradt az irodalmi mű tolmácsolásának keretein belül, az nem érte el a szerzői átdolgozás szintjét, nem valósított meg egyéni-eredeti alkotást. Ezért a felperes perbeli színházi rendezése nem minősíthető szerzői műnek, a felperest a szerzői joggal szomszédos jogok illetik meg. Ebből következően az alperes tevékenysége nem valósíthatott meg szerzői jogsértést.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen - tartalmilag - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint iratellenesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a per tárgya a rendező alkotó tevékenysége, mert a szövegkönyv vagy az előadás tekintetében a felperes nem állított szerzőséget és jogsérelmet. Ebből következően a másodfokú bíróság nem az elsőfokú ítéletben foglalt döntést, a zenés színpadi előadás tekintetében a szerzői jog megsértését bírálta el, hanem egy teljesen más jogkérdés vizsgálatára tért át, a rendező alkotó tevékenységének sérelmét vizsgálta és jutott ebben a körben jogsértő és téves álláspontra. A felperes kifogásolta, hogy miután az elsőfokú bíróság a szakértői véleménnyel kapcsolatos bizonyítási indítványát mellőzte, a másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt, nem is hozhatott volna döntést. A másodfokú bíróság azzal, hogy mellőzte a szakértői véleményre tett kifogásait és az indítványai teljesítését, elzárta a további bizonyítás lehetőségétől. Sérelmezte azt is a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján más bizonyításra szoruló tényekről adott tájékoztatást, mint amit a másodfokú bíróság

ítéletében számon kért. A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogsértő módon alapította döntését az SZJSZT szakvéleményére. Az eljáró tanács kirendelése jogszabályba ütközött, mert elmaradt a testület tagjainak a kirendelő végzésben történő kioktatása a hamis szakvélemény adásának jogkövetkezményeiről, a szakértői tanács nem volt szabályszerűen megalakítva, a tanács egyetlen kompetens tagja pedig elfogult volt. Mindezek az eljárási szabálysértések önmagukban is indokolják a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Nem értett egyet a Kúria a másodfokú bíróság részéről a per tárgyának iratellenes megállapítására, és az elsőfokú ítéletben foglalt döntéstől eltérő jogkérdés vizsgálatára vonatkozó felülvizsgálati állásponttal. A felperes pontosított keresetében kérte megállapítani: az alperes azzal, hogy az „általa rendezett Berzsián és Dideki című előadást” a beleegyezése és hozzájárulása nélkül átrendezte és bemutatta, megsértette a mű egységének védelméhez (Szjt. 13. §) és a mű nyilvánosságra hozatalához (Szjt. 10. § (1) bek.) fűződő személyiségi jogait. Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt SZJSZT-től elsődlegesen abban a kérdésben kért állásfoglalást, hogy a felperes „perbeli rendezése” olyan egyéni, eredeti jelleggel rendelkező alkotásnak minősül-e, amely az Szjt. értelmében szerzői jogi védelemben részesül. Az SZJSZT szakvéleményében a „rendezői teljesítmény” szerzői jogi és szomszédos jogi megközelítésével adott választ az elsőfokú bíróság által feltett kérdésekre. Ehhez képest az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy a per tárgyát a felperes által a perben hivatkozott két mű, a dramaturggal közösen kidolgozott „szövegkönyv” és a felperes által rendezett „zenés színpadi előadás” képezi. A másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy a per tárgya a felperes rendezői alkotó tevékenysége, illetve annak szerzői jogi megítélése – a téves felülvizsgálati állásponttal szemben – nem iratellenes, és nem is jelent más jogkérdés vizsgálatára történő áttérést. A másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontjánál fogva értékelte a keresetben kifogásolt magatartást az elsőfokú bíróság okfejtésétől eltérő jogi alapon. A másodfokú bíróság álláspontjával és kifejtett indokaival a Kúria is teljes mértékben egyetért.

Tévesen tartotta hibásnak az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása során a szerzői jogi védelem szempontjából a rendezői „tevékenység” vizsgálatát. Pontatlanul rögzítette az elsőfokú bíróság azt, hogy az Szjt. nem tevékenységet, hanem alkotást véd, és e megállapításból tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a perben kizárólag csak a szerzői jogi védelemben részesíthető

alkotás, mű, a „tárgyiasult gondolat” vizsgálható.

Az Szjt. rendszerében az Első rész a szerzői jogi védelemben részesíthető alkotásokat (műveket), a szerzői jogi védelem feltételeit, a szerző személyhez fűződő és vagyoni jogait meghatározó (általános) szabályokat, a Második rész az egyes szerzői műfajtákra vonatkozó rendelkezéseket, míg a Harmadik rész a szerzői joggal szomszédos jogok védelmére vonatkozó szabályokat tartalmazza. A szomszédos jogi jogosultak tevékenységének eredményeként nem „mű”, hanem attól eltérő, más „teljesítmény” jön létre. A szomszédos jogi jogosultak teljesítményének közös vonása az, hogy elsősorban a szerzői művek közönséghez juttatását segítik elő. Az Szjt. rendelkezései között tehát nemcsak az egyéni, eredeti alkotások szerzői jogi védelme, hanem a szerzői joggal szomszédos jogok védelme körébe eső teljesítmények is szabályozást nyertek.

Miután a mű közönséghez juttatásában az előadóművészek mellett a rendező is részt vesz, mert saját teljesítményével járul hozzá az előadás létrejöttéhez, nem volt téves az SZJSZT és a másodfokú bíróság részéről a jogsértés megítélésének a színházi rendezői tevékenység oldaláról való megközelítése. Lényegében az elsőfokú bíróság is a rendező színházi rendezés folyamatában betöltött szerepének elemzésével jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli esetben a rendező tevékenysége, amellyel meghatározza azt a rendszert, amelyben a színészi játék, a díszlet, a jelmezek, a fényhatások, a koreografált tánc- és cirkuszi mozgás, valamint a zenei elemek egységes egésszé állnak össze, komoly szellemi teljesítmény.

A per nem vitás adatai szerint a bemutató előtt három nappal került sor az alperes igazgatója részéről az előadásba, illetve a felperes rendezésébe való beavatkozásra, amelyet a bemutatóig még több próba követett. Az Szjt. 9. § (1) bekezdése alapján a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve illetik meg a szerzői jogok. Csupán feltételezés az elsőfokú bíróság részéről, hogy a „mű” megalkotása „a főpróba előtti pár nappal már bizonyosan megtörtént”, amelyre döntést alapítani nem lehet. Ettől függetlenül, feltéve és elfogadva azt, hogy a rendezői koncepció és az előadás a bemutatóig lényegében már nem változott volna, így a felperes alkotói teljesítménye az adott stádiumban szerzői jogi szempontból értékelhető, a perbeli esetben téves jogi alapon ítélte meg az elsőfokú bíróság a jogi védelem tárgyát. A Kúria - azonosan a másodfokú bírósággal - egyetértett az SZJSZT véleményében kifejtett állásponttal, és azt az ítékezés alapjául elfogadhatónak találta. Eszerint a színpadi művek előadása, a „színrevitel” a szerző és az előadóművészek teljesítményét ötvözi, valamilyen koncepció mentén létrejött rendezésnek megfelelően. A rendezés és a színészi játék a mű interpretációjának, közönség számára történő tolmácsolásának, átvitt értelemben vett közvetítésének alapvető eszközei. Bár

szükségszerűen hordoz a rendezői interpretáció egyéni, a rendező személyiségéből fakadó jellemzőket, funkciójából adódóan azonban a színpadi rendezés inkább a szerzői joggal szomszédos jogi védelmet élvező előadóművészi teljesítményhez áll közel, mint a szerzői művekhez. Egyetértett a Kúria az SZJSZT és a másodfokú bíróság azon álláspontjával is, miszerint elvileg nem zárható ki az, hogy a színpadi előadás rendezője az eredeti művet bővítve olyan egyéni, eredeti módon alakítja át, amely eléri a szerzői jogi védelem szintjét és az Szjt. 4. § (2) bekezdése alapján, mint más szerző művének átdolgozása részesül szerzői jogi védelemben.

A színmű nyilvános előadásra szánt alkotás. A színmű színpadi előadása (közönséghez juttatása) kétségtelenül valamely sajátos, meghatározott rendezői koncepció mentén, a színházművészet eszközeivel jeleníti meg a művet. A színpadi előadás az előadóművészek (színész, táncos, akrobata) szomszédos jogi védelmet élvező teljesítményének, esetleg az önmagukban is önálló szerzői jogi védelem alatt álló vizuális elemeknek (díszlet, jelmez) és zenei betéteknek (zene, dalszöveg) az ötvözte. Helytállóan állapította meg tehát a másodfokú bíróság, hogy a színpadi előadást nem önmagában a rendezés hozza létre, amelynek nem lehet - a szerzői jog fogalomrendszerében egyébként sem ismert - „első szerzője” a felperes.

Az adott esetben az SZJSZT a DVD felvételeken rögzített előadás-változatok alapján azt állapította meg, hogy a felperes perbeli rendezése nem valósít meg önálló egyéni, eredeti szerzői alkotást, az nem haladja meg az eredeti mesejáték rendezői, előadóművészi interpretációjának szintjét. Az SZJSZT az eredeti mű nyitottságához képest vizsgálva a felperes rendezésében megjelenő zenei és vizuális elemeket, a mesebeli hatást keltő jelmezeket és díszleteket - az eredeti művet módosító többlet alkotáselem hiányában - nem találta megállapíthatónak a mű átdolgozását.

A felperes a keresetében a szerzői személyhez fűződő jogainak sérelmét az Szjt. 13. §-a alapján a mű egységét sértő megváltoztatása miatt állította. Szerző jogi védelem alatt álló mű hiányában a felperes rendezői tevékenységével összefüggésben a kifogásolt alperesi magatartás legfeljebb az Szjt. előadóművészeket megillető szomszédos jogi védelem szabályai alapján ítéltető meg. Az Szjt. 75. § (2) bekezdése szerint az előadóművész személyhez fűződő jogát sérti előadásának mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása, amely az előadóművész becsületére vagy hírnevére sérelmes. Az SZJSZT véleményében kitért arra is, hogy az alperesi előadás-változat egyértelműen a felperesi rendezésen alapul; előadóművészi szomszédos jogi értelemben vett releváns módosítás, átalakítás nem történt, a díszletek, jelmezek, dalbetétek nem változtak, a jelenetek, illetve a szöveg átalakítása során az előadás

többletelemekekkel nem bővült. Erre tekintettel az alperes igazgatójának perben kifogásolt eljárása miatt a felperest a színházi rendezői tevékenységével összefüggésben megillető személyhez fűződő jog sérelme a szomszédos jogok védelme alapján sem állapítható meg.

A felek jogviszonyára irányadó megbízási szerződésben a megbízott vállalta, hogy a megbízás teljesítésében személyesen közreműködő felperes az alperes vezérigazgatójával szoros együttműködésben végzi a vállalt feladatát (II./2. pont). A megbízó képviselőjében eljáró igazgató, aki a színház működéséért személyesen is teljes szakmai és anyagi felelősséggel tartozik - értelemszerűen a szerzői jogok és szomszédos jogi jogosultak jogainak sérelme nélkül - a Ptk. 474. § (2) bekezdése szerint jogosult volt utasításokat adni, az adott esetben az előadás bemutatásra alkalmassá tétele érdekében a rendezésbe beavatkozni.

A perbeli jogvita elbírálása során a színházi rendezői tevékenység szerzői jogi megítélése olyan különleges szakértelmet igényelt, amely szükségessé tette a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján szakértő kirendelését. Az elsőfokú bíróság - a felülvizsgálattal érintett körben - figyelmen kívül hagyta a perben kirendelt SZJSZT szakvéleményét, és állást foglalt olyan kérdésben, amelyhez a szükséges szakértellemmel nem rendelkezett. Az elsőfokú bíróság csak akkor mellőzhette volna a szakértői véleményt, ha az a nem szakember számára is nyilvánvalóan téves, a per adataival nem alátámasztott, önellentmondó, homályos, a bizonyított tényekkel ellentétes, vagy a helyességéhez nyomatékos kétség fér. A perbeli szakvélemény az említett fogyatékok egyikével sem rendelkezett. Az SZJSZT a szakvéleményében elfoglalt álláspontját részletesen megindokolta, az világos, érthető, szakmailag megalapozott, amelyben az általánosságban ismertetett szempontokkal a perben vizsgált kérdések kapcsán kifejtettek koherens egységet képeztek. Ezért nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság azzal, hogy az aggálytalan szakértői véleményt döntése alapjául, és a további bizonyítás szükségességének igénye nélkül elfogadta. A felperes a felülvizsgálati kérelmében csupán általánosságban kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú eljárás során, az elsőfokú bíróság által is mellőzött szakértői véleménnyel kapcsolatos bizonyítási indítványait. Nem fejtette azonban ki a felperes, hogy konkrétan milyen bizonyítási indítványa mellőzését sérelmezi és annak teljesítése mennyiben eredményezte volna a számára kedvező döntés meghozatalát. Ezért érdemi érvek hiányában a felülvizsgálati kérelem alapján azt, hogy a másodfokú bíróságnak a további bizonyítási eljárás lefolytatását mellőzve meghozott döntése jogszabályt sért, megállapítani nem lehet.

A perben a jogvita érdemi elbíráláshoz szükséges valamennyi adat rendelkezésre állt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság

ítéletében kifejtettektől eltérő jogi álláspontja miatt utasította el a keresetet. A másodfokú bíróság jogkérdésben döntött, amely további bizonyítást nem igényelt. A felperes téves értelmezésével szemben a másodfokú bíróság nem rótt a terhére bizonyítatlanságot. Ezért az adott eseten nem volt jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján milyen körben tájékoztatta a felperest a bizonyításra szoruló tényekről.

A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban a szakértői testülettel kapcsolatban előadott kifogásai alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási szabálysértés nem volt megállapítható.

Alaptalanul hiányolta a felperes a szakértői testületnek a kirendelő végzésben a hamis szakvélemény adásának jogkövetkezményeire történő kioktatását. A Pp. 180. § (1) bekezdése alapján a bíróság a tárgylásra megidézett szakértőt köteles figyelmeztetni a hamis véleményadás következményeire; a bíróság a szakértőt a vélemény írásbeli előterjesztésére azonban megidézése nélkül kirendeléskor is utasíthatja. E rendelkezésből következik, hogy a bíróságot az írásbeli véleményadás esetén a hamis véleményadás következményeire történő figyelmeztetés kötelezettsége nem terheli.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (R.) 6. § (1) bekezdése értelmében a Szakértő Testület nevében a szakértői véleményt a Szakértő Testület elnöke által az ügy természetének megfelelően kijelölt tagokból álló, három- vagy öttagú szakértői tanács (eljáró tanács) alakítja ki szótöbbséggel; az ügy előadóját és - a jogi szakvizsgálóval rendelkező testületi tagok közül - az eljáró tanács elnökét szintén a Szakértő Testület elnöke jelöli ki. A perben kirendelt SZJSZT eljáró tanácsának kijelölése a fenti rendelkezésnek maradéktalanul megfelelt. A felperes téves álláspontjával szemben az, hogy az SZJSZT perben eljáró tanácsának két jogász végzettségű és egy színházi rendező tagja volt, nem teszi megállapíthatóvá a két jogász végzettségű tag kompetenciájának hiányát és azt, hogy a perbeli szakkérdésben a testületnek mindössze egy - megfelelő szakértelemmel rendelkező - tagja döntött.

Nem volt elfogadható a felperesnek az SZJSZT eljáró tanácsa egyik tagjának elfogultságára való hivatkozása. A Pp. 178. § (3) bekezdése alapján a kizárási okot a fél haladéktalanul köteles a bíróságnak bejelenteni. A felperes az elsőfokú eljárás során az SZJSZT perben eljáró tanácsának nevezett tagjával szemben kifejezett elfogultsági kifogással nem élt, így azt az elsőfokú bíróság nem is bírálhatta el. Ezért ezen az alapon a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát megállapítani ugyancsak nem lehet.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

Az illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2015. december 2.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

írnok